

**Mykola Myronenko, Candidate of Technical Sciences,
Associate Professor**
*State Enterprise «Ya. Ye. Osada Scientific Research Tube Institute»
Dnipro, Ukraine*

**Svitlana Polyakova, Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor**
*Dnipropetrovsk Scientific Research Institute of Forensic Expertise
of the Ministry of Justice of Ukraine
Dnipro, Ukraine*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-529-7-40>

RESULTS OF THE WORK OF THE SCIENTIFIC RESEARCH INSTITUTE IN UKRAINE IN THE FIRST HALF OF 2024

ПІДСУМКИ РОБОТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ В УКРАЇНІ У ПЕРШОМУ ПІВРІЧЧІ 2024 РОКУ

Галузеві інститути – важлива ланка системи наукових установ України, яка була започаткована ще наприкінці 1920-х років. Рациональна складова створення подібних установ була обумовлена потребою мати у підпорядкування максимально можливий кадровий потенціал фахівців у окремих галузях промисловості [1]. Водночас, наприкінці ХХ століття виникла потреба у створенні міжгалузевих науково-дослідних установ, як от Дніпропетровський науково-дослідний інститут судових експертиз.

Об'єктом дослідження у пропонованих широкому загалу тезах, нами обрано Державне підприємство «Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут трубної промисловості ім. Я.Ю. Осади» (скор. ДП «НДТІ»), який знаходиться у м. Дніпро [2]. Ця галузева наукова установа була створена у грудні 1937 року і за майже дев'яносто років існування має неабиякий авторитет серед підприємств трубної галузі не лише в Україні. Саме на питаннях економічної діяльності ДП «НДТІ» за підсумками першого півріччя 2024 року зупинимось нижче.

За відомчою підпорядкованістю трубний інститут від лютого 2023 р. належить до Фонду державного майна України (частка держави – 100%).

Це відомство не є на даний момент часу ефективним власником, про що нами наголошувалося раніше [3]. З іншого боку, державний статус забезпечує науково-дослідній установі позицію незалежного арбітра під час врегулювання економічних суперечок між суб'єктами господарювання. Маючи у своєму розпорядженні стабільний колектив

високотехнічних фахівців та сучасне науково-технічне обладнання, навіть в умовах повномасштабної російської агресії, колектив ДП «НДТІ» виконує науково-дослідні роботи на високому рівні, повністю задовольняючи запити клієнтів й розширюючи спектр виконуваних наукових задач.

У таблиці 1 наведено поквартальну інформацію щодо кадрового потенціалу трубного інституту в першому півріччі 2024 року.

Таблиця 1

Кадровий склад ДП «НДТІ» у I півріччі 2024 року

Показники кадрового складу	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.
Всього працівників, із них	32 особи	33 особи
Чоловіків	14 осіб	15 осіб
Жінок	18 осіб	18 осіб
Кандидатів наук	3 особи	
Середній вік працівника	57 років	
Приймають участь у виконанні НДР	15 осіб	16 осіб
Із них винахідників та раціоналізаторів	15 осіб	16 осіб
Загальна кількість пенсіонерів	17 осіб	
Мають повну вищу освіту	29 осіб	30 осіб

Джерело: сформовано авторами

За перше півріччя 2024 року трудовий колектив трубного інституту збільшився на одного працівника. В той же час кількість працівників пенсійного віку не змінилась і складала трохи більше половини від загальної чисельності наукових працівників.

Результати господарської діяльності колективу ДП «НДТІ» у розрізі основних економічних показників за вказаний період наступні.

За результатами діяльності інституту за I квартал 2024 року чистий дохід від реалізації продукції склав 1496,0 тис. грн., що менше планового показника на 134 тис. грн. Чистий фінансовий результат – збиток в сумі 329,0 тис. грн., а планувався прибуток 7,0 тис. грн. Витрати на оплату праці в порівнянні з планом менші на 27,0 тис. грн. через запровадження на підприємстві скороченого графіку роботи з метою економії.

За результатами діяльності інституту в II кварталі 2024 року чистий дохід від реалізації продукції отримано в сумі 1458,0 тис. грн., що менше запланованого на 222,0 тис. грн. Чистий фінансовий результат – збиток, що дорівнює 381,0 тис. грн. (планувався прибуток 11,0 тис. грн.). Витрати на оплату праці менші в порівнянні з планом на 7,0 тис. грн. через запровадження на підприємстві скороченого графіку роботи з метою економії і призупиненню роботи деяких працівників в умовах воєнного стану.

За результатами діяльності інституту за перше півріччя 2024 року чистий дохід від реалізації продукції склав 2954,0 тис. грн., що менше планового показника на 356 тис. грн. Чистий фінансовий результат – збиток в сумі 710,0 тис. грн., а планувався прибуток у 18,0 тис. грн.

Витрати на оплату праці за перше півріччя 2024 року в порівнянні з планом менші на 34,0 тис. грн. через запровадження на підприємстві скороченого графіку роботи з метою економії та призупинення роботи деяких працівників в умовах воєнного стану в Україні.

Сума податків до державного бюджету (ПДВ) в I кварталі 2024 року становила 272,0 тис. грн., що на 163,0 тис. грн. менше ніж заплановано, за рахунок зменшення податку на додану вартість на 152,0 тис. грн. по причині зменшення загального обсягу реалізації науково-технічної продукції, а також податку на доходи фізичних осіб і військового збору через зменшення витрат на оплату праці.

Місцеві податки за вказаний період було сплачено в сумі 494,0 тис. грн., що на 238,0 тис. грн. менше ніж було заплановано.

Єдиного внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування було сплачено 183,0 тис. грн., а загальна сума виплат на користь держави в звітному періоді склала 949,0 тис. грн.

Сума податків до державного бюджету (ПДВ) в II кварталі 2024 року становила 423,0 тис. грн., що на 18,0 тис. грн. менше ніж заплановано, за рахунок зменшення податку на додану вартість на 17,0 тис. грн. по причині зменшення загального об'єму реалізації науково-технічної продукції, а також податку на доходи фізичних осіб на 1,0 тис. грн. через зменшення витрат на оплату праці.

Місцеві податки було сплачено у II кварталі 2024 року в сумі 635,0 тис. грн., що на 105,0 тис. грн. менше ніж заплановано.

Єдиного внеску на загальнообов'язкове соціальне страхування було сплачено 218,0 тис. грн. Загальна сума виплат на користь держави в звітному періоді складала 1276,0 тис. грн.

Окремою проблемою у першому півріччі 2024 року постала потреба у бронюванні чоловіків-науковців через посилення заходів з мобілізації в Україні через подовження періоду воєнного стану. Вирішення цієї проблеми неможливе без прописування чітких критеріїв у загальнодержавній нормативно-правовій базі.

Підсумовуючи викладене у цих тезах, наведемо заходи, спрямовані на покращення фінансового становища та господарської діяльності науково-дослідного підприємства.

По-перше, варто зосередитись на збільшенні обсягів науково-технічної продукції (НТП).

Збільшення обсягів НТП планується за рахунок:

- розширення випуску та освоєння виробництва нових видів наукоємної металопродукції в підрозділах інституту (труб, балонів та ін.);
- активізації роботи та налагодження більш тісних контактів з іноземними виробниками труб;
- активізації роботи з найбільшими державними компаніями й підприємствами: ДП НАЕК Енергоатом, Нафтогаз, Укрзалізниця та ін., в частині контролю якості продукції, що купується, участі в програмі імпортозаміщення й стандартизації в перехідний період.

По-друге, до кінця 2024 року варто запланувати здійснення низки заходів щодо зменшення собівартості, зокрема за рахунок скорочення споживання електроенергії при модернізації існуючої трансформаторної підстанції (ТП) в частині заміни трансформаторів на менш потужні з меншими втратами реактивної енергії.

По-третє, керівництву ДП «НДТІ» варто ініціювати кроки, спрямовані на пошук організаційних інструментів задля отримання відтермінування від призову чоловіками-науковцями, співробітниками науково-дослідного трубного інституту.

Література:

1. Рубін П.Г. Записи: спогади професора, піонера коксохімії. Дніпропетровськ : НГУ, 2009. 127 с.
2. Гуляєв Г.І., Семенов О.А., Шведченко О.О. Творці залізних артерій. ред. кільк.: О.А. Семенов (відп. ред.) та ін. Дніпропетровськ: «Промінь», 1989. 151 с.
3. МIRONENKO M.A., USICHENKO I.V., LISENKO T.I. Особливості роботи науково-дослідної установи в умовах воєнного стану в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. № 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-6>.